

»Løgn, ikke sandhed råder i landet« (Jeremias 9,3)

Tanken på fortjeneste

Apostelen *Paulus* er kortfattet, når han taler om de dybeste hemmeligheder i livet med Gud. Med de enkleste ord udsiger han evangeliets rigdom.

I Rom. 4,4 siger han: »Men den, som har gerninger at opvise, ham tilregnes *lønnen* ikke af nåde, men efter *fortjeneste*.« Uden nærmere forklaring åbenbarer han her den evangeliske forskel imellem *løn* og *fortjeneste*!

I forhold til Gud

Da Gud gav det jødiske folk loven, »risikerede« Han, at folket skulle få den opfattelse, at det kunne gøre sig *fortjent* til Guds nåde og velvilje. Og det var just, hvad der skete. Hos farisæerne blev denne opfattelse selve deres liv.

Derfor lagde de stor vægt på at granske Guds ord, besjælet af den overbevisning, at Bibelstudium var *fortjenstfuldt* i Guds øjne.

De lagde også megen vægt på at overholde loven og var forvissede om, at det også var *fortjenstfuldt* hos Gud.

De gav almisser – de besøgte de syge – de gjorde mange gode gerninger – de gav deres børn en god, bibelsk opdragelse – og befæstede sig og dem i, at dette var *fortjenstfuldt* i Guds bedømmelse.

Ja, det var så *fortjenstfuldt*, at de bedste af dem var rede til at sætte livet ind derpå!

De var ikke blinde for, at de ikke var fuldkomne, men de var forvissede om, at hvad der fattedes dem, ville Gud i sin nåde tilregne dem, for det havde de gjort sig *fortjent* til!

De havde gerninger at opvise, og den nåde, de behøvede, ville Gud altså efter deres tro tilregne dem *efter fortjeneste*.

Den opfattelse er ikke så ualmindelig i kristne kredse, ikke blot iblandt dem, der regner med Guds nåde som noget helt selvfølgeligt, men også iblandt dem, der tager Gud og hans ord alvorligt. Det er næsten umuligt for mennesket at komme bort fra tanken på *fortjeneste*.

Farisæerne så med en vis foragt på alle de mange almindelige mennesker, der ikke som de kunne anvende det meste af deres tid på at studere Skriften, bl.a. fordi de havde nok at gøre med at skaffe det daglige brød.

Hvis tanken om *fortjeneste* opretholdes, kan det næppe undgås, at de, der gør alt for at skaffe sig en vis *fortjeneste* hos Gud, føler sig forud for eller over dem, der ikke gør det.

Det vil med andre ord sige, at de åbner

for et åndeligt hovmod og en vis selvsikkerhed, om end det ikke altid er dem bevidst.

De kan ikke forestille sig, at man kan blive *belønnet* af Gud *uden at have gjort sig fortjent dertil*. Det skyldes, at de kan ikke tænke Guds tanker, der ligger himmelhøjt over deres.

Det var sådanne mænd, der var Jesu argeste modstandere og fjender. *Saul fra Tarsus* er arketyper på dem. Derfor kunne han som *apostelen Paulus* skrive så klart derom i så få ord.

I forhold til mennesker

Da *Saul fra Tarsus* udenfor *Damaskus* blev kastet af hesten og mødte sin opstandne Herre og Frelser, blev enhver tanke på *fortjeneste* tilintetgjort hos ham.

Omstrålet af et lys, der var stærkere end solens ved middag, så han, at der boede intet godt i ham – men alligevel blev han ikke fordømt. Han modtog syndernes forladelse efter Guds nådes rigdom, og han blev også retfærdiggjort – han blev altså et menneske, der kan bestå for Gud i dommen – et menneske, Gud intet har at udsætte på – altsammen for Kristi skyld! Således modtog han *lønnen* fra Gud – den løn, han ikke havde *fortjent*, men som Kristus havde *fortjent* for ham! Han kunne ikke pege på nogen ting hos sig selv, der gjorde ham *fortjent* til den – *lønnen* blev tilregnet ham af Guds suveræne nåde for Kristi skyld alene!

Således elskede Gud ham, sin værste fjende!

Som *Saul fra Tarsus* havde han lagt stor vægt på gode gerninger – det gjorde han også som *apostelen Paulus*, men nu i en helt anden ånd og med et helt andet formål.

Som *Saul fra Tarsus* havde han gjort det gode for at *vinde fortjeneste* hos Gud og en position iblandt mennesker.

Som *apostelen Paulus* gjorde han det gode *af kærlighed til sin Frelser og til menneskene*, som han følte sig i gæld til. Men han gjorde det ikke for at opnå noget for sig selv, hverken *fortjeneste* hos Gud eller en agtet position iblandt mennesker eller noget andet.

Det var kærligheden, der drev *Paulus*, og den søger aldrig sit eget. Kærligheden føler altid, at den skylder ethvert menneske såre meget, og at den aldrig bliver færdig med at »betale« gælden. Men når man skylder menneskene alt, kan man jo aldrig vinde *fortjeneste* ved at indfri noget af gælden! Derfor kan man aldrig kræve

taknemmelighed, forståelse eller noget andet af dem, thi man indfried jo kun en del af sin gæld, og det skal man da ikke have tak for eller beundring eller hvad man ellers kan tænke sig!

Har man det således, da er man fri – og bliver hverken fornærmet eller skuffet eller såret, når alle de gode gerninger, man gør, ikke »belønnes« af menneskene.

De belønnes derimod af Gud – ikke som *fortjeneste* – men som nådens løn. Den viser sig her i livet som en større fylde af Helligånden og i evigheden derved, at Gud sætter os over mere.

Fortjenestetankens farer

Der er næppe noget, der svækker troen og kærligheden mere end tanken på at vinde *fortjeneste*.

Den besmitter kristenlivet og gør det glansløst.

Hvis f.eks. forestillingen, om at du gennem en menneskealders tjeneste i Guds rige *har gjort dig fortjent til Guds særlige bevågenhed*, er krøbet ind i din sjæl, da har den bragt dig i fare. Thi da mener du (uden at du har gjort dig det tankemæssigt klart), at du har en kapital af *fortjeneste* at tære på hos Gud. Det giver sig bl.a. udtryk i, at du dømmer verdens synd strengere end din egen. Du tillader dig at blive fornærmet – lunken – magelig – der kommer stygge ting ud af din mund – men du tager det ikke så tungt, thi Gud er jo på din side på grund af alle de år, du har »tjent« Ham! Dette er en alvorlig misforståelse, der må dømmes omgående, thi det er ikke blot en misforståelse – det er et synd – synd imod Gud!

Han er ikke din private Gud – og du er ikke Hans private yndling, fordi du muligvis har »tjent« Ham en menneskealder – Han er fortsat DEN, HAN ER – og er du af nåde hans barn, da er din synd alvorligere end verdens! Se det i øjnene, at du kan vende tilbage til at frygte og ære Gud *som Gud* og altid prise Ham for hans uendelige, uforskyldte nåde – den nåde, der altid er ufortjent og aldrig må forvandles til en selvfølge! Skynd dig dermed, at ikke sløvheden og lunkenheden helt overmander dig!

Hvis du derimod er behersket af den tanke, at *du må gøre dig fortjent hos Gud*, da er du også i åndelig fare. Der er mange alvorlige kristne, der takker Gud for hans nåde imod dem, men mener, at nu gælder det om at gøre sig *fortjent* til *løn*, så de kan træde frem for Kristi domstol som tjenere, der har forvaltet deres pund og talen-

ter til Guds ære!

Det er ikke gået op for dem, at løn hos Gud ikke er det samme som fortjeneste.

Derfor er de altid overængstelige i deres samvittighed, fordi de aldrig kan få vished for, om de har gjort nok, og om de har gjort det tilfredsstillende i Guds øjne.

Hvordan kan de befries herfra? Kun derved, at Kristi kærlighed åbenbares dem! Den alene gør ende på tanken om at vinde fortjeneste uden at gøre ende på tanken om at få fuld løn hos Gud!

Så længe vi beherskes af tanken på fortjeneste, forbliver vi i en ufri selvop-tagethed, indkrogede i os selv, som *Luther* siger.

Men Kristus gør os virkelig frie – så frie, at vi kan tænke Guds guddommelige tanker om den fulde løn for Kristi domstol. De tanker er himmelhøjt over vore tanker, der altid kredser om, at løn må være noget, man har fortjent og derfor har krav på!

Nej, vor løn består i alt det, Kristus har vundet til os i sin død og opstandelse.

Hvis det går op for os, da tjener vi Ham med glæde uden tanke på at gøre os fortjent til noget derved. Da har vi rigeligt til al god gerning. Da tager vi os af hverandre, som Kristus har taget sig af os. Da giver vi gerne og er glade over at kunne give. Da driver Kristi kærlighed os – og tænk, den bærer lønnen med sig!

Lad os derfor give nøje agt på os selv i den forstand, at vi giver nøje agt på, at tanken på fortjeneste aldrig bliver motivet bag vore handlinger – men at tanken på Kristi store nåde imod os og Hans smertefyldte kærlighed til os fylder vor sjæl, så vi, drevet heraf, tjener Ham med taknemmelighed og udholdenhed, indtil Han kommer!

Guds ord åbenbarer os nemlig, at selv den mest opofrende gerning bliver dømt af Gud, hvis motivet var fortjeneste.

Løn

Til sidst et par ord om lønnen. Hvordan kan Gud belønne os, når vi ikke kan gøre os fortjent dertil?

Smålighed

Ordet »smålig« findes ikke i Det nye Testamente, men desværre passer det på alt for mange kristne. Enhver smålig kristen er et dårligt vidne – i virkeligheden en selvmodsigelse, thi »smålig« og »kristen« er hinandens diametrale modsætninger – hvordan kan de da alligevel findes hos mennesker, der kalder sig med Kristi navn?

Kristus

Betragt ham dagligt og giv dig tid dertil! Her ser du, hvordan han, hvis navn du kalder dig med, er.

Betragt ham ofte, thi er du virkelig en kristen, da bor han ved sin Ånd i dig og er dit liv!

Betragt ham inderligt, thi kristendom er ikke nogle bibelske begreber, men ham – just ham!

Hos ham finder du *det store hjerte*, der elsker ethvert menneske uden at godkende synden hos noget af dem.

Han gik omkring og gjorde vel – intet andet end vel. Aldrig søgte han sit eget.

Til sidst gav han sit liv hen i døden for os alle – og der lyder ikke et bebrejdnende ord fra hans kors!

Det er umuligt at finde et eneste punkt i hans liv, hvor man kan sige, at her var han smålig.

Det betyder ikke, at han var ligeglads med vrangt og ret – ej heller, at han var ufølsom – det betyder derimod, at han aldrig lukkede op for misfornøjelse, humør-

syge, skuffelser og vendte mennesker ryggen eller afskrev dem. Han forblev i sandheden og i kærligheden og var derfor stor og storsindet selv i fornødelsen.

Skaberen

Betragt skaberværket, thi det giver dig også et indtryk af den levende Gud. Se på *fuglene* i al deres forskellighed og ynde – se på *blomsterne* i deres utallige variationer – nyd *frugterne*, æblerne, pærerne, blommerne – nyd de mange *bær*, solbær, hindbær, ribs, brombær, kirsebær – løft dit blik imod *skyerne* og betragt deres pragtfulde formationer – jeg kunne blive ved med at beskrive skaberværket uden nogensinde at blive færdig, thi Skaberen har skabt og skænket os mere, end vi er i stand til at tage vare på – mere, end vi kan nyde og fryde os over – mere, end vort lille hjerte kan rumme.

Her er ingen smålighed. Den engelske opbyggelsesforfatter *F. C. Meyer* beretter i en af sine bøger om en vandretur i *Svejs*, hvor han, træt og mødig, på vej op ad en bjergskråning gav sig til at plukke bær af en busk og skammede sig lidt over, at han slugte så mange bær. Da var det, som om busken svarede ham: »Det er for din skyld, jeg er her med alle mine bær!« I øvrigt er der utallige buske, der aldrig bliver plukket – utallige skønheder og herligheder, dom menneskene aldrig får øje på.

Hvert græsstrå, hver busk, hvert træ er et vidunder. Jorden er fuld af Hans herlig-

Løn må da gives på et *retfærdigt* grundlag! Ja, Gud er ikke uretfærdig, når han giver os lønnen.

Men Hans retfærdighed er ikke som vor. Gud er retfærdig, når han retfærdiggør den ugudelige, der ikke har fortjent andet end forkastelse – og denne guddommelige retfærdighed åbenbares på Kristi kors! Der ser du Guds kostbare, guddommelige, ophøjede retfærdighed! Og den er vundet til dig af din Frelser og Herre!

Den retfærdighed er nåde – og denne nåde er retfærdighed! Derfor er Gud retfærdig, når han giver dig hele lønnen, thi den er idel nåde – nåde fra først til sidst.

I samme grad, som du tror Ham, belønner Han dig, fordi Hans frelsende og forløsende nåde i Kristus Jesus er retfærdighed.

hed – og i den er der end ikke antydning af smålighed.

Selviskhed

Men selviskhed og smålighed hører sammen – og selviskheden opgiver ikke ævret lige med det samme!

Selviskheden er en del af syndens væsen, thi synden sætter selvet på førstepladsen og ansætter Gud som dets tjener!

I sin »fineste« og mest »åndelige« skikkelse optræder selviskheden, når selvet vil gøre sig *fortjent* hos Gud. Det overængstelige, oversamvittighedsfulde, overbæmmede selv, der dag og nat plager sig selv i bestræbelserne på at gøre Guds vilje i eet og alt, i stort og småt, forbliver dog selvisk.

Man kan have sympati for denne indstilling – man kan umuligt foragte den – og man kan slet ikke tilråde letsindighed, overfladiskhed og ligegyldighed som en bedre vej.

Løsningen er *Guds kærlighed*! Den skænker os »ved korsets fod hos Jesus« alt det, som det overbæmmede, overængstelige selv bestræber sig på at vinde – og den sætter selvet fri til at tjene Gud med glæde og taknemmelighed i en stille forvisning om at eje Guds velbehag for Kristi skyld. Denne løsning fører ikke til overfladiskhed og letsind, men til frigjort helhjertethed, fordi tanken på fortjeneste nu ikke længere underminerer evangeliet og taper det for kraft.

Selviskheden fremtræder imidlertid sjældent i denne »fine«, »åndelige« og »ædle« skikkelse. Dens normale skikkelse er småligheden med alle smålighedens smålige reaktioner.

Selviskhed er det modsatte af kærlighed. Og modsætningen viser sig på mange områder.

Apostelen *Paulus* har en beskrivelse af Gud, som vi bør lægge mærke til og skrive os bag øret, thi den siger noget afgørende om kærligheden (Gud er jo kærlighed): »Hvem gav Ham noget først, så der skulle gives ham gengæld derfor?« Den nye oversættelse lyder: »Hvem har givet Ham noget først, så Han må gøre gengæld?« (Rom. 11,35)

Det var forfærdeligt, om Gud først ville gøre noget for os, når vi havde bragt Ham i gæld til os, og han derfor var »forpligtet« dertil.

Lykkeligvis er kærligheden ikke således! Men sådan er selviskheden – også når den optræder i kristenheden og måske

endda behersker store dele af den.

Og selviskheden er altid smålig: »Nu har jeg gjort så meget for ham – nu venter jeg virkelig, at han gør noget for mig!« eller: »Nej, nu kan det være nok!« – eller – eller – smålighedens reaktioner er utallige!

Selviskhedens motiv er altid selvisk – man gør noget, giver noget, yder noget, ofrer noget *for at få noget ud af det til sig selv*.

Smålighed giver sig ofte udtryk derved, at den smålige holder regnskab med alle sine gode gerninger: »Nu har jeg inviteret ham så mange gange, og han har ikke inviteret mig hjem til sig!« Smålige sjæle kan næsten tælle alt det gode, de har gjort. Men enhver, der lægger vægten på *kvantiteten*, må se i øjnene, at *kvaliteten* af hans gerninger ikke består for Gud. Thi alt, der ikke er gjort i kærligheden, er intet værd i Guds øjne.

Det altafgørende er

Motivet

Vi må vogte vort hjerte mere end alt andet, thi derfra udspringer motivet og livet.

Vi kan kun vogte vort hjerte ved at blive i Jesu nærhed. Han drager os altid til sig, fordi Han elsker os. Han vender os ikke ryggen, fordi han afslører vor selviskhed, men gør os fri af den.

Han fylder os på ny med sandhedens og kærlighedens Ånd, så vi får lov til at tjene Ham og menneskene uden beregninger.

Han gør os virkeligt frie – frie af selviskheden – og i denne frie selvstændighed bliver vi os selv, således som Han ønsker det.

Vi bliver ikke nikkedukker – vi svajer ikke for enhver lærdoms vind – vi siger ikke ja til alt muligt – men vi siger JA og NEJ i sandhedens fasthed og kærlighedens renhed.

Småligheden er overvundet, fordi selviskheden er korsfæstet med Kristus. Og det er sandelig Hans nådes rigdom!